Region Stockholm

23

Svar på skrivelse från Jonas Lindberg (V) om beredskapslager

HSN 2020-0891

Hälso- och sjukvårdsnämnden
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen
Katastrofmedicinsk beredskap.
Andreas Petersson

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2020-11-05

HSN 2020-0891

Hälso- och
sjukvårdsnämnden

Svar på skrivelse från Jonas Lindberg (V) om beredskapslager

Ärendebeskrivning

I en skrivelse till hälso- och sjukvårdsnämnden söker Jonas Lindberg (V) svar på frågor om resonemang kring avveckling av beredskapslager, vem som fattade beslut om nedläggning, varför folkvalda politiker inte informerades och hur hälso- och sjukvårdsförvaltningen planerar att stärka beredskapen inför kommande kriser.

Beslutsunderlag

Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande
Skrivelse från Jonas Lindberg (V)

Förslag till beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar följande:

Skrivelsen anses besvarad.

Förvaltningens motivering till förslaget

Bakgrund

Att hitta information om nedläggningen av Stockholms läns landstings beredskapslager har varit svårt. Nedläggningen av beredskapslagren genomfördes förmodligen någon gång under slutet av 90-talet. Eva Fellenius, dåvarande avdelningschef på Centrala avdelningarna för ambulans och katastrofmedicinsk beredskap (CAK), har hjälpt förvaltningen att besvara frågorna.

Överväganden

Här följer svar på de frågor som finns i skrivelsen från Jonas Lindberg (V)

Fråga 1. Vilka resonemang låg bakom avvecklingen av beredskapslagren?

Då förvaltningen inte har hittat dokumentation i ärendet är denna fråga svår att besvara. Men det måste anses troligt att resonemangen bygger på att kalla kriget var över och att risken för krig bedömdes som mycket litet i hela västvärlden, under slutet av 90-talet. I det totalförsvarsbeslut som riksdagen fattade i december 1996 avseende inriktning för åren 1997-2002, ansågs ett väpnat angrepp mot Sverige som osannolikt.
Detta synsätt var inte unikt för SLL eller ens för Sverige. Nedläggningen av beredskapslager var inget som bara skedde i SLL, utan genomfördes runtom i vårt land.
Det som fanns i SLL:s beredskapslagren var t.ex. hinkar, fotogenlampor, filtar, bårar (av äldre modell), sovsäckar m.m. Bedömningen, i sken av pandemin, är att ingenting som fanns i SLL:s beredskapslager rimligtvis hade underlättat hanteringen av Covid-19.

Fråga 2. Vem fattade beslut om avvecklingen och med vilket mandat?
Fråga 3. Varför informerades inte folkvalda politiker om att beredskapslagren avskaffades?

Förvaltningen har fått information om att det gjordes en utredning innan nedläggningen av SLL:s beredskapslager. I samband med detta fick politiken föredragningar. Tyvärr har förvaltningen inte hittat vare sig utredning eller beslut.

Fråga 4. Hur planerar förvaltningen stärka beredskapen inför kommande kriser?

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen arbetar med den katastrofmedicinska beredskapen genom enheten för katastrofmedicinsk beredskap, EKMB. EKMB arbetar med de katastrofmedicinska frågorna ur perspektiven före under och efter en särskild händelse. Arbete bygger på Socialstyrelsen författning om katastrofmedicinsk beredskap (SOSFS 2013:22). Inför, under och efter en särskild händelse som berör epidemiberedskap samarbetar EKMB med Smittskydd Stockholm och vårdhygien.

Enligt regeringens försvarspolitiska inriktning 2016-2020 ska planeringen för civilt försvar återupptas. Det civila försvaret syftar till att samhället ska fungera vid höjd beredskap och krig i Sverige. Civilt försvar bedrivs inom ramen för verksamheten i statliga myndigheter, kommuner, regioner, privata företag och frivilligorganisationer. I utbyggnaden av det civila försvaret ingår regionernas förmåga att bedriva hälso- och sjukvård i både krig och fred.

Precis som allt arbete som handlar om uppbyggnaden av det civila försvaret så är de försvarspolitiska inriktningarna styrande. Nästa försvarspolitisk inriktning förväntas komma under slutet av året.
Regeringen beslutade den 9 augusti 2018 att tillkalla en särskild utredare för att göra en översyn av hälso- och sjukvårdens beredskap inför och vid allvarliga händelser i fredstid och höjd beredskap samt lämna förslag på hur hälso- och sjukvårdens förmåga att hantera denna typ av händelser långsiktigt bör utvecklas (dir. 2018:77). Genom tilläggsdirektiv beslutade regeringen den 14 november 2019 att utvidga utredningens uppdrag till att även omfatta åtgärder som behövs för att förebygga och hantera situationer med brist på läkemedel och hälso- och sjukvårdsmateriel under förhållanden då inte någon allvarlig händelse i övrigt påverkar försörjningen.

Den försvarspolitiska inriktningen i kombination med ovan nämnda utredning blir viktiga för hur Region Stockholms, liksom övriga regioner ska arbeta för att stärka sin beredskap inför framtida kriser.

I tertialrapporten som beslutades av regionfullmäktige den 23 juni gavs två uppdrag beträffande lagerhållning:
Region Stockholms vårdgivare i egen regi ska tillsvidare lagerhålla kritisk skyddsutrustning motsvarande minst en veckas normalförbrukning.

MediCarrier AB ska tillsvidare lagerhålla kritisk skyddsutrustning motsvarande minst tre månaders normalförbrukning i Region Stockholm.

Beträffande intern utredning om framtida lagerhållning i beredskapssyfte, har hälso- och sjukvårdsförvaltningen kompetens att genomföra detta, men politiska beslut om att en sådan utredning ska genomföras saknas idag.

Björn Eriksson
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Johan Bratt
Avdelningschef

Beslutet ska skickas till
Akten

Godkänd av Björn Eriksson, 2020-11-05

Region Stockholm

SKRIVELSE

HÄLSO- OCH SJUKVÅRDSNÄMNDEN 2020-06-15

Vänsterpartiet

Skrivelse av Jonas Lindberg (V) om beredskapslager

I och med coronakrisen har frågan om beredskapslager aktualiserats efter att ha försummats under många år. Ansvaret för att hålla beredskapslager av sjukvårdsmateriel och läkemedel har de senaste decennierna legat på regionerna.

28 maj rapporterade Sveriges Radio att skrivningarna om lagerhållning i Region Stockholms pandemiplan ströks 2011. De politiker som då var med och fattade beslutet säger sig inte ha informerats om förändringen. När vi har undersökt saken närmare verkar det dock som att den influensapandemiplan som avses, senast reviderad 2009, fortfarande gäller. Dokumentet finns att hitta på Vårdgivarguiden och refereras till i den senaste upplagan av epidemiberedskapsplanen från 2019. I pandemiplanen står bland annat att Vårdhygien i perioden mellan pandemier ska ”Se över lager av kirurgiska munskydd med och utan visir, andningsskydd, skyddsglasögon, visir, engångs plastförkläden etc på de olika vårdenheterna och i kommunerna.” Händelserna under coronakrisen har visat att det i detta arbete, om det har utförts, uppenbarligen har gjorts grova missbedömningar av behovet av skyddsutrustning under en pandemi.

Ansvariga tjänstemän har sagt till media att det ansågs för dyrt och ineffektivt att behålla beredskapslagren. Konsekvenserna av detta har blivit smärtsamt tydliga under den pågående pandemin, med skriande brist på både skyddsutrustning och läkemedel. Det system med ”just in time”-leveranser som nu råder inom sjukvården, precis som i resten av samhället, kanske framstod som kostnadseffektivt i normalläget, men har visat sig vara desto mer förödande i en krissituation som den vi nu är mitt uppe i. Ingen kunde förutse exakt när krisen skulle slå till, men att vi någon gång återigen skulle drabbas av en global pandemi var ingen överraskning, och vi vet också att den alltjämt pågående klimatkrisen kommer att utsätta samhället för ökade påfrestningar som också kommer att pröva vår beredskap.

Det finska exemplet visar att beredskapslager inte är en hopplöst omodern relik från kalla krigets dagar, utan en viktig samhällsservice som kan visa sig vara avgörande i en nödsituation. Sverige och Region Stockholm måste lära av våra finska grannar och bygga upp en bättre beredskap inför kommande kriser, där beredskapslager bör utgöra en central del.

Med anledning av ovanstående vill Vänsterpartiet ha svar på följande frågor:

1. Vilka resonemang låg bakom avvecklingen av beredskapslagren?
2. Vem fattade beslut om avvecklingen och med vilket mandat?
3. Varför informerades inte folkvalda politiker om att beredskapslagren avskaffades?
4. Hur planerar förvaltningen stärka beredskapen inför kommande kriser?